

Lennart Meri

Vabariigi President kodukaunistamise auhindade üleandmisel Haapsalus 23. juunil 2000

24.06.2000

Kallid koosolijad!

Oma silm on kuningas. Te nägite, mis nägu on Haapsalu linn. Ta on tänaseks võidupäevaks puhtaks tehtud. Ta on ka muidu puhas. Aga ta oli täna eriliselt pidulik, ja mitte ainult päikese pärast, sest päike paistab ka muudel päevadel. Mind liigutas väga sügavalt, et siin langesid kokku mitmed tegurid: kõigepealt meie Võidupüha, meie jaanilaupäev, meie kodukaunistus, mis on nüüd juba tugevasti hoogu võtnud. Ja ma ei taha salata – ka see, et linnas olid lipud väljas. Me oleme Vene ajast kuidagiviisi kaasa võtnud niisuguse pisut vedela hoiaku, mis on nagu hapu taigen levinud ka meie enda riigi suhtes ja riigi üle ja mõnikord kipub matma riiki ennastki – me nagu ei oska tänast ilusat päeva hinnata. Me kõik oskame tagasi vaadata oma lapsepõlve, nagu praegu ka härra maavanem äsja ütles. Me äkki mõistame, kui oluline on olnud üks või teine inimene meie elus, üks või teine sündmus, üks või teine omadus, mille vanemad on meile kaasa andnud. Me mõtleme harva selle peale, et tänane päev on homme juba minevik. Et me ei tohi jätta täna tegemata seda, mida me juba täna oma kasinate vahenditega võime teha. Te nägite, mis nägu oli täna Haapsalu linn. Ta oli niisama vaikne nagu ta on alati olnud, niisama päikeseline nagu ta on alati olnud; aga ta oli kuidagi eriti hell ja kaunis Eesti Vabariigi lippude all. See ongi minu arust see, millega ma tahaksin sisse juhatada tänase kodukaunistamispäeva.

Ma tahaksin veel öelda, et mina ja välisministeerium oleksime võinud ise natukene rohkem mõelda ja üht-teist paremini teha. Teil oli täna palju külalisi. Aga ma ei ole mitte väga kindel, kas keegi on teile ütelnud, et teid külastas Briti esimene merelord, Briti laevastiku ülemjuhataja. Arvatavasti edaspidi on minul ja välisministeeriumil kohustus esitleda linnale neid inimesi, kes linna külastavad. Mitmeid saadikuid te tunnete nägupidi, aga mitte kõiki, ja neidki tasub nimetada. Aga mul on natukene kahju, et seal ilusal armsal väljakul, mis oli inimestega nii tihedalt palistatud, ei tulnud ma selle peale, et nimetada kõiki neid külalisi ja neid, nagu heas perekonnas kombeks, ka linnarahvale esitleda.

Mille peale ma veel mõtlesin?

Ma olin tänulik kodutütardele, kes tegid ilusa tammelehtedest vaniku, mis pidi kõnetooli kaunistama. Sellele leiti üks teine koht. Võib-olla see teine koht oli isegi parem. Aga vaadake, kui lapsed teevad vanikut ja teavad, et see läheb kõnetooli juurde, võib-olla oleks õigem rõõmustada neid sellega, et vanik ka kõnetooli juurde jääb. Me ei tee mitte teatrit, me tahame, et laps ei pettuks.

Eestlastest kõneldakse kui laulurahvast. Ja tõtt öelda me oleme lauluga säilitanud rasketel aegadel oma lootuse ja lauluga murdnud ka jää lahti suurele Eesti Vabariigi laevale, kui rääkida laulvast revolutsioonist. Aga jällegi, raudteejaama ees, kus ma tundsin, et kogu linn meid nagu raamib ja kuidagi eriti hellalt ja õrnalt raamib neid noori poisse ja ka tüdrukuid, kes on otsustanud Eesti julgeoleku nimel Eesti Vabariiki teenida. Kui oli tugev tunne, et kogu linn on koos, siis ma oleksin tahtnud ka, et kogu linn oleks laulnud Eesti Vabariigi hümnit. No mis laulurahvas me oleme, kui me sellega toime ei tule. Ja järgmisel aastal me laulamegi. Ma ei tea veel, kus me seda korraldame, aga laulame.

Ma arvan, et mul on raske midagi lisada maavanema öeldule, sest need olid ju väga täpsed sõnad. Tulevik on just niisugune, nagu ta on nendesse väikestesse poistesse ja tüdrukutesse idanema pandud, kes täna vaatavad pealt, jooksevad ees, küsivad, püüavad kätt raputada ja 10-20 aasta pärast juba kujundavad meie elu, ehitavad maju, rajavad uusi tänavaid, lähevad kaitsevähke või muul kombel riiki teenima.

Ma mõtlen, et kodukaunistamine ei ole mitte riigi töö, see ei ole mitte kampaania, see on midagi, millega me kõigepealt kaunistame iseenda elu, iseenda perekonda. See on midagi, mis loob tugeva aluspõhja tugevale perekonnale. Tugev perekond hoiab oma kodu mitte sellepärast, et kodu on nii- ja niipalju maksma läinud, vaid sellepärast, et ta teab kui palju tööd on ühte või teise seina pandud, kui palju vaeva on põõsa istutamisel, puu istutamisel nähtud. Kui palju muru tahab kastmist, enne kui ta juured alla võtab. Kui palju tuleb rohida selleks, et lillel oleks ruumi õitseda ja hingata. Ja see käib ju

kogu riigi kohta. Ega riik ei olegi midagi muud kui suur viinamarjakobar Eesti kodusid. Kui me hoiame puhtana Eesti kodu, siis me hoiame puhtana ka Eesti riigi. Ja ma mõtlen seda praegu ka kõige üldisemalt. Me hoiame ta puhtana korrupsioonist ja laiskusest ja harjumusest lükata kõik toimetamised homse varna. Kõik need vanasõnad on ju olemas.

Täna ilusal jaanilaupäeval on tuhat vimplit määratud tuhandele perele tunnustuseks kodu korrastamise ja kodu hoidmise eest. Vimpli ja lipu vahel on vahe. Vimpel on perekonnamärk ja vimpli kasutamise te määrate ise. Eesti Vabariigi lipp on me riigilipp, teda hoitakse mastis päikesetõusust päikeseloojanguni. Vaid ükskord aastas kogu öö, öö ja päeva, ja see ongi, nagu teate, jaanilaupäeval. Ja ma mäletan siia maani, kui hea meel mul oli, kui ühel koosolekul ütlesin ma just selle lause, see pandi kirja ja see jääbki nüüd kirja. Vimpel ei asenda lippu, täna ilusal päeval kõik need, kes on endale püstitanud lipumasti, tõmbavad masti loomulikult Eesti Vabariigi lipu. Homme õhtul tõmmake vimpel masti.

On juhtunud midagi ebatavalist. Kaunima kodu auhinna on saanud üks väike küla. Ja see on Turbuneeme küla Harjumaal. Igal hommikul käivad Turbuneeme perenaised küla läbi ja vaatavad, et kuskil prahti ei vedeleks. See ei ole suur töö. Võib-olla see ei olegi töö.

Mul on see praegu harjumus, et oma aias ma tõstan suitsukoni üles ja pistan taskusse. Tehkem nii, et meil kõigil oleks harjumus mitte midagi vedelema jätta. Ja Eestimaa on mauhti puhas!

Ja muidugi lähen ma sinna külla ja ma tahaksin igale perenaisele midagi öelda, aga ma ei tea veel mida. Arvatavasti lihtsalt aitäh selle eest, et nad on osanud olla ülejäänud Eestile eeskujuks. Ei midagi rohkemat.

Ilm on liiga ilus, et pikka kõnet pidada. Ma lõpetan sellega.